

odvjetnik **DAMIR JELUŠIĆ**, dipl.iur.
Odvjetničko društvo Vukić, Jelušić,
Šulina, Stanković, Jurcan & Jabuka
Rijeka, Nikole Tesle 9/V-VI.
E-mail: immobilis@iskon.hr
Mob: 098 215983

PRAVO NA INKLUZIVNI DODATAK

1. UVOD

Novim je Zakonom o socijalnoj skrbi¹, koji je na snagu stupio 02. lipnja 2011., u tuzemni socijalni sustav novčanih naknada i potpora integrirano novo pravo koje prijašnji Zakon o socijalnoj skrbi² nije poznao – pravo na inkluzivni dodatak. U predmetnom članku prikazujemo definiciju tog prava reguliranog tek jednim zakonskim člankom, krug osoba koje će ga moći ostvarivati i razine potpora u kojima će se isto određivati.

2. DEFINICIJA

Inkluzivni dodatak je novčana potpora namijenjena osobama s invaliditetom radi stvaranja uvjeta za izjednačavanje mogućnosti za njihovo uključivanje u svakodnevni život³. U navedenu definiciju su involvirana neka od načela na kojima počiva Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom⁴ koje je Republika Hrvatska potpisnicom, primarno načelo punog i učinkovitog sudjelovanja i uključivanja u društvo i načelo jednakosti.

3. OVLAŠTENICI PRAVA NA INKLUZIVNI DODATAK

Pravo na inkluzivni dodatak ima osoba s utvrđenim dugotrajnim tjelesnim, mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjima, koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima, zbog čega postoji potreba za određenom razinom potpore u obavljanju aktivnosti za uključivanje u svakodnevni život⁵.

¹ Zakon o socijalnoj skrbi (NN 57/11)

² Zakon o socijalnoj skrbi (NN 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06, 79/07 i 123/10 – Odluka Ustavnog suda)

³ ZSS, čl. 92/1.

⁴ Zakon o potvrđivanju Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom, *Narodne novine*, Međunarodni ugovori, Međunarodne novine br. 6., čl. 3.

⁵ ZSS, čl. 92/2.

4. RAZINE NOVČANE POTPORE

Zakonom je propisano da se za pojedine kategorije osoba s invaliditetom potpora određuje u sedam razina. Prvo, osobi s tjelesnim oštećenjem koja je upućena na samostalnu uporabu invalidskih kolica dodjeljuje se inkluzivni dodatak u iznosu razine 3. Ako kod takve osobe postoji inkontinencija stolice ili mokraće, odnosno disfunkcija mokraćnog mjehura ili zadnjeg crijeva, dodjeljuje joj se inkluzivni dodatak u iznosu razine 4. Konačno, ako je takvoj osobi izrazito onemogućena funkcionalna uporaba gornjih ekstremiteta dodjeljuje joj se inkluzivni dodatak u iznosu razine 5. Nadalje, osobi s visokim stupnjem oštećenja vida, slabovidnoj osobi, dodjeljuje se inkluzivni dodatak u iznosu razine 3, a slijepoj osobi inkluzivni dodatak u iznosu razine 4. Dalje, gluhoj i nagluhoj osobi s težim oštećenjem sluha kada je spontani razvoj glasovnog govora značajno otežan dodjeljuje se inkluzivni dodatak u iznosu razine 3, a gluhoslijepoj osobi koja je slijepa i čiji je sluh oštećen u tako visokom stupnju da onemogućuje verbalnu i akustičku komunikaciju s okolinom dodjeljuje se inkluzivni dodatak u iznosu razine 5. Nastavno, osobi s intelektualnim oštećenjem težeg stupnja, IQ-om ispod 34, dodjeljuje se inkluzivni dodatak u iznosu razine 4, a osobi s autizmom kod koje postoji teško oštećenje u komunikaciji, uspostavi socijalnih odnosa, intelektualnog i emocionalnog funkcioniranja, te izraženih promjena u ponašanju, također se dodjeljuje inkluzivni dodatak u iznosu razine 4. Naposljetku, osobi s mentalnim oštećenjem kod koje postoje promjene u ponašanju i reakcijama koje su uzrokovane organskim čimbenikom koji dovodi do teških oštećenja u intelektualnom, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju ili psihozom s dugotrajnim progresivnim tijekom uz izraženu dezorganizaciju osobnosti dodjeljuje se inkluzivni dodatak u iznosu razine 4⁶. ZSS-om je, zaključno, propisano da se ukupna razina potpore određuje prema posebnim kriterijima za procjenu⁷, kao i da se posebnim zakonom uređuju uvjeti, područja, kriteriji i način procjene razine potrebne potpore osoba s invaliditetom, iznos novčane potpore, te druga pitanja povezana s inkluzivnim dodatkom. Zakonodavac je obvezao Vladu Republike Hrvatske da najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ZSS-a Hrvatskom saboru podnese prijedlog zakona kojim će se urediti pitanja inkluzivnog dodatka⁸.

5. ZAKLJUČAK

⁶ ZSS, čl. 92/4., t. 1. – 10.

⁷ ZSS, čl. 92/5.

⁸ ZSS, čl. 326/1.

Novim je Zakonom o socijalnoj skrbi u socijalni sustav novčanih naknada i potpora involvirano novo pravo - pravo na inkluzivni dodatak. Inkluzivni dodatak je novčana potpora namijenjena osobama s invaliditetom radi stvaranja uvjeta za izjednačavanje mogućnosti za njihovo uključivanje u svakodnevni život, a pravo na istog ima osoba s utvrđenim dugotrajnim tjelesnim, mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjima, koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima, zbog čega postoji potreba za određenom razinom potpore u obavljanju aktivnosti za uključivanje u svakodnevni život. Za pojedine kategorije osoba s invaliditetom potpora se osnovom ovog prava određuje u sedam razina, a uvjeti, područja, kriteriji i način procjene razine potrebne potpore osoba s invaliditetom, iznos novčane potpore, te druga pitanja povezana s inkluzivnim dodatkom biti će uređeni posebnim zakonom prijedlog kojeg je Vlada Republike Hrvatske najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ZSS-a dužna podnijeti Hrvatskom saboru. Smatramo da je ovo pravo u cijelosti trebalo biti regulirano ZSS-om, te da je slijedom toga bilo posve nepotrebno određivanje da će se isto podrobnije urediti posebnim zakonom. Osim toga, s aspekta osoba s invaliditetom koje će biti ovlaštenici ovog prava, trogodišnji rok u kojem Vlada Republike Hrvatske Hrvatskom saboru mora podnijeti tek prijedlog zakona smatramo predugim i apsolutno neprihvatljivim.